

L'estat de la cultura o què passa quan no fas cas del metge

Publicat per [Centre d'Informació i Documentació](#) [1] el 03/07/2018 - 19:26 | Última modificació: 03/07/2018 - 19:27

Un cop l'any toca. Buscar el número a l'agenda del mòbil, trucar, empassar-se la melodia d'espera (Vivaldi, potser alguna peça de jazz) i demanar hora per una revisió mèdica rutinària. Amb els cotxes, el mateix: la normativa imposa que anualment han de passar la inspecció tècnica per poder circular. I moltes altres coses: el canvi d'armari, la festa d'aniversari, el dinar de Nadal; són **cites anuals difícilment eludibles**. L'[Observatorio de Cultura y Comunicación](#) [2] de la [Fundación Alternativas](#) [3] presenta el cinquè "Informe sobre el estado de la Cultura en España" (ICE), tal com havien fet el [2017](#) [4], el [2016](#) [5], el [2014](#) [6] i el [2011](#) [7].

L'objectiu: **radiografiar l'estat de la cultura** deu anys després de l'inici de la [crisi](#) [8].

Enguany el focus el situen en l'anomenat [Espacio Cultural Iberoamericano](#) [9] (ECI). El motiu: **revisar i reflexionar** sobre els canvis que aquesta àrea ha patit arran de la **crisi**, els **canvis geopolítics** i l'**evolució dels conceptes** sobre cultura i integració. Encara que l'interès no deixa d'emanar cert tuf colonialista, des de la Fundació Alternativas ho justifiquen així:

Hemos decidido abordar este argumento porque Iberoamérica es un espacio geopolítico único en el mundo, por la cultura compartida y la estrecha relación entre sus países. Además, nos encontramos en un momento clave para reflexionar sobre el nuevo escenario internacional y el papel que desempeñamos en él como región" (p. 9).

Val a dir que ja a la introducció, [Enrique Bustamante](#) [10], coordinador del recull d'articles, es mostra crític amb la decisió del [Govern anterior](#) [11] de situar la **promoció del castellà** com a emblema de la campanya de la "[marca Espanya](#) [12]".

L'estudi s'estructura en **dues parts**. En la primera s'agrupen els estudis elaborats per experts del **context iberoamericà**. En aquest sentit, destaca una reflexió que es fa palesa al llarg dels diversos textos: la **situació preocupant de la cultura** a diversos nivells obliga a **replantejar l'ECI**, que ha perdut múscul a causa de les **transformacions en les relacions comercials** i del **canvi de signe polític** de bona part dels governs de la zona, que han maltractat la cultura sobretot en l'aspecte econòmic. A l'**Estat espanyol** aquesta situació s'ha fet especialment evident en la desaparició del Ministeri de Cultura en l'etapa de la presidència de Rajoy, l'augment de l'IVA dels productes culturals i el **canvi de criteri insòlit** [13] d'Hisenda que amenaça tant el Teatre Lliure com la

Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals. De fet, tot i la pretesa recuperació econòmica, pel que fa als números **la cultura no ha recuperat la vitalitat** prèvia a la crisi. Així, Bustamante avisa que **s'han perdut sis anys** per dur a terme el procés de digitalització del fet cultural en un moment que és imprescindible.

Doncs bé, l'article de [Néstor García Canclini](#) [14] ([Universidad Metropolitana de México](#) [15]) és el que qüestiona d'una manera més evident el **futur de l'ECI**. Uns dels aspectes claus del replantejament de les relacions iberoamericanes ha de ser la cooperació internacional i la societat civil. [Martín Becerra](#) [16] i [Guillermo Mastrini](#) [17] ([Universidad de Quilmes](#) [18], Argentina) analitzen l'**espai audiovisual iberoamericà** en relació amb el perill i la potencialitat que representa la **digitalització** en aquest context. [Guillermo Orozco](#) [19] i Darwin Franco ([Universidad de Guadalajara](#) [20], México) parlen dels "**altres mitjans televisius**" que poden ser una oportunitat de desenvolupament i alternativitat per regenerar l'espai públic. Pel que fa a l'**educació artística**, [Ana Mae Barbosa](#) [21] ([Universidade de São Paulo](#) [22], Brasil) observa una tendència semblant: tot i els avenços que han representat les relacions bilaterals, en els últims anys les polítiques públiques han significat un retrocés destacable. En la mateixa línia, Francisco Rui Cádima, Luis Oliveira Martins y Ricardo Neves ([Universidade Nova de Lisboa](#) [23]) remarquen en el cinquè capítol, el darrer de la primera part, la importància de fer progressos en la **Societat del Coneixement** a la regió iberoamericana, fent especial èmfasi en la **connectivitat** i l'**accés a la xarxa**.

L'educació artística és un dels aspectes que s'aborden a la primera part de l'estudi. Imatge: [OEI](#) [24]

En l'**àmbit estatal**, s'aborda un ampli ventall de qüestions a fi de perfilar l'estat del sector cultural. D'aquesta

manera, es parla dels reptes de gestió i regulació del **patrimoni cultural** (Javier Rivera, [Universidad de Alcalá](#) [25]), dels **drets culturals** i les polítiques públiques ([Alfons Martinell](#) [26], [Universitat de Girona](#) [27], i [Beatriz Barreiro](#) [28], [Universidad Rey Juan Carlos](#) [29]), del **sector audiovisual** i el procés de digitalització (José Vicente García Santamaría, [Universidad Carlos III](#) [30]), de les **llengües minoritzades** [31] en la cultura ([Ramón Zallo](#) [32], [Universidad del País Vasco](#) [33]). Al final, l'enquesta als professionals revela que la cultura espanyola **suspèn amb un 4,7**; això no obstant, aquesta nota representa una **millora respecte l'any passat**, fet que l'estudi intenta ressaltar.

A tall de **conclusió**, Enrique Bustamante considera que “es imprescindible y urgente una tarea, investigadora pero también política, de interrogación, reflexión y reenunciación de las estrategias y programas de cooperación iberoamericana” (p. 25). I per això, en la línia del que apunten la majoria d'autors, cal posar l'accent en la **cooperació internacional**. Finalment, Bustamante sintetitza **els problemes i les reivindicacions** de la cultura espanyola en aquesta llista:

- la necessitat d'un **Pacte d'Estat** per la cultura;
- la manca d'un **Ministeri de Cultura** resta influència política al sector (amb el nou govern sembla que aquesta problemàtica [s'ha resolt](#) [34], si més no durant els pròxims dos anys);
- la reducció de la **despesa pública** i la impotència legislativa de resoldre reptes urgents com ara l'Estat de l'Artista i el Creador;
- la incapacitat de l'**educació** de formar culturalment i artística les noves generacions;
- l'espera infructuosa a la consolidació de la **Llei de Mecenatge**;
- la **desigualtat de gènere** en la creació;
- les **desigualtats d'accés** a la cultura de qualitat;
- el dèficit crònic de la cultura de representar la **diversitat lingüística** de l'estat.

En definitiva, quan sortim del metge sabem el que ja sabíem. El doctor, com cada any, ens ha dit que ens havíem de cuidar, que havíem de vigilar la dieta i fer una mica d'esport. I que ja és hora de deixar el tabac. Fa anys que ens ho diu. Doncs amb la cultura passa el mateix. Malgrat la retòrica dels polítics que promet posar-la al centre de l'activitat política, la veritat és que **la radiografia del sector cultural no és massa positiva**. Esperem si més no que a base d'insistir, acabem fent cas al metge.

Per a més informació, podeu consultar el document:

PDF [El estado de la cultura en España 2018](#) [35]

HTML [El estado de la cultura en España 2018](#) [36]

[Inicieu sessió](#) [37] o [registreu-vos](#) [38] per enviar comentaris

Categories: Professions artístiques i culturals

Categories: Polítiques culturals

Categories: Estadístiques

Categories: Cooperació i relacions culturals internacionals

Etiquetes: Espanya

Etiquetes: Marca Espanya

Etiquetes: sector creatiu

Etiquetes: sector cultural

Etiquetes: indústries culturals

Etiquetes: educació

Etiquetes: accés a la cultura

Etiquetes: digitalització

Etiquetes: Audiovisuals i multimèdia
Etiquetes: polítiques públiques
Etiquetes: crisi
Etiquetes: cooperació cultural
Etiquetes: llenguatge i llengües
Etiquetes: diversitat

- [39]

URL d'origen: <http://interaccio.diba.cat/CIDOC/blogs/2018/estat-cultura>

Enllaços:

- [1] <http://interaccio.diba.cat/members/centre-dinformacio-documentacio>
- [2] <http://cercles.diba.cat/cgi-bin/koha/opac-search.pl?q=au:%22Observatorio%20de%20Cultura%20y%20Comunicaci%C3%B3n%22>
- [3] <http://www.fundacionalternativas.org/>
- [4] <http://interaccio.diba.cat/CIDOC/blogs/2017/informe-estado-cultura-espana-2017>
- [5] <http://interaccio.diba.cat/CIDOC/blogs/2016/estado-cultura-espana-2016>
- [6] <http://interaccio.diba.cat/CIDOC/blogs/2015/informe-estado-cultura-espana-2014-salida-digital>
- [7] http://cercles.diba.cat/cgi-bin/koha/opac-detail.pl?biblionumber=44714&query_desc=an%3A%22620%22
- [8] https://ca.wikipedia.org/wiki/Crisi_financera_global_del_2007-2012
- [9] <https://www.segib.org/cooperacion-iberoamericana/cultura/>
- [10] <http://cercles.diba.cat/cgi-bin/koha/opac-search.pl?q=an:%22620%22>
- [11] <http://www.lamoncloa.gob.es/gobierno/gobiernosporlegislaturas/Paginas/xii-legislatura.aspx>
- [12] <http://www.marcaespana.es/>
- [13] <http://www.lavanguardia.com/cultura/20171128/433261056089/iva-subvenciones-hacienda-cierres.html>
- [14] <http://cercles.diba.cat/cgi-bin/koha/opac-search.pl?q=an:%22125%22>
- [15] <http://www.uam.mx/>
- [16] <http://cercles.diba.cat/cgi-bin/koha/opac-search.pl?q=Mart%C3%ADn+Becerra>
- [17] <http://cercles.diba.cat/cgi-bin/koha/opac-search.pl?q=guillermo+mastrini>
- [18] <http://www.unq.edu.ar/>
- [19] <http://cercles.diba.cat/cgi-bin/koha/opac-search.pl?q=Guillermo+Orozco>
- [20] <http://www.udg.mx/>
- [21] <http://cercles.diba.cat/cgi-bin/koha/opac-search.pl?q=Ana+Mae+Barbosa>
- [22] <http://www5.usp.br/>
- [23] <http://www.unl.pt/>
- [24] <https://www.oei.es/Educacion/Noticia/semana-de-accion-mundial-por-la-educacion-2018>
- [25] <https://www.uah.es/es/>
- [26] <http://interaccio.diba.cat/members/martinellsa>
- [27] <https://www.udg.edu/ca/>
- [28] http://cercles.diba.cat/cgi-bin/koha/opac-detail.pl?biblionumber=44069&query_desc=kw%2Cwrdl%3A%20Beatriz%20Barreiro
- [29] <https://www.eldiario.es/temas/urjc/>
- [30] <https://www.uc3m.es/Inicio>
- [31] <https://www.plataforma-llengua.cat/campanyes/llengua-minoritaria-o-minoritzada/>
- [32] <http://cercles.diba.cat/cgi-bin/koha/opac-search.pl?q=an:%22155%22>
- [33] <https://www.ehu.eus/es/>
- [34] https://www.eldiario.es/temas/maxim_huerta/
- [35] <http://interaccio.diba.cat/sites/interaccio.diba.cat/files/estadodelacultura.pdf>
- [36] <http://www.fundacionalternativas.org/cultura-y-comunicacion/libros-e-informes/cultura/informe-sobre-el-estado-de-la-cultura-en-espana-2018-espana-y-el-espacio-cultural-iberoamericano>
- [37] <http://interaccio.diba.cat/>
- [38] <http://interaccio.diba.cat/form/alta-comunitat>
- [39] <http://interaccio.diba.cat/node/7665>